

Bratislav Ljubišić

MARIJETA SIDOVSKA

maj 2006.

Umetnost je, kažu, sve i ništa. Može da zatomi mnoge životne vrednosti, može ravnodušno da prođe mimo njih. U isto vreme ona je radost i očaj, potsetnik i potpuno razaranje postojećeg. Može i to čini, da poveže, različite civilizacije i njihove tajne znakove u celine koje najednom postaju koherentne. U isto vreme gradi i novi sistem označavanja, nastaju čak i novi jezici. U književnosti se meša u gramatiku, u likovnosti menja ustaljeni sistem simbola. Ali može da bude ništa od svega pomenutog – jednostavno potreba samo sebi, dekor za veliku prazninu.

Kada se odlučila da u svojoj umetnosti odredi granice i sistem komuniciranja, Marijeta Sidovska je morala da računa na moguće nesporazume, da se njena minijatura shvati kao previše osiromašena i prejako sistematizovana gatka. Jednostavno da se ne vidi šta je namera, želja i, na kraju cilj. Ali umetnik mora da bude spreman na različite rizike. Kao i sada na primeru Mari-

jete: simbolika njenih minijatura i način kako su građene, čini se krajnje precizno određenje, posledica mnogih iskustava spojenih u celinu koja nosi nešto novo u nastojanju da izgleda kao obična i naivna. Prvo što pada u oči jeste opšti izgled pojedinačnog dela: ono je nalik na ritualne podveske, na neku vrstu totema Indijanaca Prekolumbovog doba. Ima u tom, ovo je već drugo i dublje čitanje elemenata koji su bliski Vizantijskoj kulturi, ali i onih malih šrafura o kojima je Paul Kle pisao, kada se 1910. god. vratio sa putovanja po Severnoj Africi, ima i nečeg u ukupnom izgledu, od narodne umetnosti koju je krajem 19 veka istraživao u Rusiji Vasilije Kandinski. Drvena ploča koja izgledom blago potseća na oblik hrišćanskih bogomolja obogaćena je aplikacijama: nalepljeni su karton, mnogi privesci, ukucani metal, boja. Naslovi pojedinih dela "Ja", "Gledala sam čoveka u ogledalu", "Fandango", "Moja domovinna Vojvodina", "Rađanje sunca", "Nada nije san", podcrtavaju igru. Teško je reći koliko su male dimenzije izloženih radova prepreka da se odgonetne Marijetina komunikacija, ali u isto vreme diskretnost nameće potrebnu intimnost, tajnovitost. Naprosto, pred posetiocem je pitanje. Odgovor može i ne mora da pronade u sebi. U svakom slučaju izložba ima privlačnost i ne zaboravlja se lako.